

ISSN 1991-346X

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Л А Р Ы

ИЗВЕСТИЯ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА
СЕРИЯСЫ

СЕРИЯ

ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКАЯ

PHYSICO-MATHEMATICAL
SERIES

3 (307)

МАМЫР – МАУСЫМ 2016 ж.

МАЙ – ИЮНЬ 2016 г.

MAY – JUNE 2016

1963 ЖЫЛДЫҢ ҚАҢТАР АЙЫНАН ШЫҒА БАСТАҒАН
ИЗДАЕТСЯ С ЯНВАРЯ 1963 ГОДА
PUBLISHED SINCE JANUARY 1963

ЖЫЛЫНА 6 РЕТ ШЫҒАДЫ
ВЫХОДИТ 6 РАЗ В ГОД
PUBLISHED 6 TIMES A YEAR

АЛМАТЫ, ҚР ҰҒА
АЛМАТЫ, НАН РК
ALMATY, NAS RK

Б а с р е д а к т о р

ҚР ҰҒА академигі,

Мұтанов Г. М.

Р е д а к ц и я а л қ а с ы:

физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Әшімов А.А.**; техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Байғұнчечков Ж.Ж.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Жұмаділдаев А.С.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қалменов Т.Ш.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Мұқашев Б.Н.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Өтелбаев М.О.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Тәкібаев Н.Ж.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Харин С.Н.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбішев М.Е.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Жантаев Ж.Ш.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Қалимолдаев М.Н.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Косов В.Н.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Мұсабаев Т.А.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Ойнаров Р.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Рамазанов Т.С.** (бас редактордың орынбасары); физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Темірбеков Н.М.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Өмірбаев У.У.**

Р е д а к ц и я к ең е с і:

Украинаның ҰҒА академигі **И.Н. Вишневский** (Украина); Украинаның ҰҒА академигі **А.М. Ковалев** (Украина); Беларусь Республикасының ҰҒА академигі **А.А. Михалевич** (Беларусь); Әзірбайжан ҰҒА академигі **А. Пашаев** (Әзірбайжан); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **И. Тигиняну** (Молдова); мед. ғ. докторы, проф. **Иозеф Банас** (Польша)

Главный редактор

академик НАН РК

Г. М. Мутанов

Редакционная коллегия:

доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **А.А. Ашимов**; доктор техн. наук, проф., академик НАН РК **Ж.Ж. Байгунчеков**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **А.С. Джумадильдаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **Т.Ш. Кальменов**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **Б.Н. Мукашев**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **М.О. Отелбаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **Н.Ж. Такибаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **С.Н. Харин**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.Е. Абишев**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Ж.Ш. Жантаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.Н. Калимолдаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **В.Н. Косов**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Т.А. Мусабаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Р. Ойнаров**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Т.С. Рамазанов** (заместитель главного редактора); доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Н.М. Темирбеков**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **У.У. Умирбаев**

Редакционный совет:

академик НАН Украины **И.Н. Вишневский** (Украина); академик НАН Украины **А.М. Ковалев** (Украина); академик НАН Республики Беларусь **А.А. Михалевич** (Беларусь); академик НАН Азербайджанской Республики **А. Пашаев** (Азербайджан); академик НАН Республики Молдова **И. Тигиняну** (Молдова); д. мед. н., проф. **Иозеф Банас** (Польша)

«Известия НАН РК. Серия физико-математическая». ISSN 1991-346X

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан №5543-Ж, выданное 01.06.2006 г.

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, 220, тел.: 272-13-19, 272-13-18,

www.nauka-nanrk.kz/physics-mathematics.kz

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2016

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

Editor in chief

G. M. Mutanov,
academician of NAS RK

Editorial board:

A.A. Ashimov, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **Zh.Zh. Baigunchekov**, dr. eng. sc., prof., academician of NAS RK; **A.S. Dzhumadildayev**, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **T.S. Kalmenov**, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **B.N. Mukhashev**, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **M.O. Otelbayev**, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **N.Zh. Takibayev**, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **S.N. Kharin**, dr. phys-math. sc., prof., academician of NAS RK; **M.Ye. Abishev**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **Zh.Sh. Zhantayev**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **M.N. Kalimoldayev**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **V.N. Kosov**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **T.A. Mussabayev**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **R. Oinarov**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **T.S. Ramazanov**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK (deputy editor); **N.M. Temirbekov**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **U.U. Umirbayev**, dr. phys-math. sc., prof., corr. member of NAS RK

Editorial staff:

I.N. Vishnievski, NAS Ukraine academician (Ukraine); **A.M. Kovalev**, NAS Ukraine academician (Ukraine); **A.A. Mikhalevich**, NAS Belarus academician (Belarus); **A. Pashayev**, NAS Azerbaijan academician (Azerbaijan); **I. Tighineanu**, NAS Moldova academician (Moldova); **Joseph Banas**, prof. (Poland).

News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Physical-mathematical series.
ISSN 1991-346X

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of information and archives of the Ministry of culture and information of the Republic of Kazakhstan N 5543-Ж, issued 01.06.2006

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 300 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 219, 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,
www.nauka-nanrk.kz / physics-mathematics.kz

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2016

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

PHYSICO-MATHEMATICAL SERIES

ISSN 1991-346X

Volume 3, Number 307 (2016), 66 – 71

GREEN'S FUNCTION OF THE DIRICHLET PROBLEM FOR THE BIHARMONIC EQUATION IN A CIRCLE AND POLYNOMIAL SOLUTIONS OF THE POISSON EQUATION

B.D. Koshanov, K. Edil

Institute of Mathematics and Mathematical Modeling, Almaty

Koshanov@list.ru, Sayrat.edil@mail.ru

Abstract. In this paper, we study the Dirichlet problem for the two-dimensional biharmonic equation. It was build in an explicit form the Green's function of the Dirichlet problem for the biharmonic equation in a circle. Also it was built a polynomial solution of the Dirichlet problem for the Poisson equation.

Keywords: Poisson equation, polyharmonic equation, Dirichlet problem, Green function.

УДК 517. 951

ДӨНГЕЛЕКТЕГІ БИГАРМОНИЯЛЫ ТЕНДЕУ ҮШІН ДИРИХЛЕ ЕСЕБІНІҢ ГРИН ФУНКЦИЯСЫ ЖӘНЕ ПУАССОН ТЕНДЕУІНІҢ ПОЛИНОМИАЛДЫ ШЕШІМІ

Б.Д. Қошанов, К. Еділ

Математика және математикалық моделдеу институты, Алматы қ.

Түйін сөздер: Пуассон тендеуі, бигармониялы тендеу, Дирихле есебі, Грин функциясы.

Аннотация. Бұл жұмыс дөңгелектегі бигармониялы тендеу үшін Дирихле есебін зерттеуге арналған. Берілген Дирихле есебінің Грин функциясының өрнегі айқын түрде алынған. Пуассон тендеуі үшін біртекті Дирихле есебінің полиномиалды шешімі құрылған.

1. Бірлік дөңгелекте бигармониялы тендеу үшін келесі Дирихле есебін қарастырайық:

$$\Delta^2 G(x, y) = \delta(x, y), \quad x \in \Omega = \{x : |x| = \sqrt{x_1^2 + x_2^2} < 1\} \quad (1.1)$$

$$G(x, y)|_{|x|=1} = 0, \quad (1.2)$$

$$\frac{\partial G(x, y)}{\partial \vec{n}} \Big|_{|x|=1} = 0,$$

мұндағы $\delta(x, y)$ – Дирактың дельта функциясы, \vec{n} – шеңберге түсірілген нормал вектор.

Лемма 1. Егер $|x - y|^2 = X^2(x, y) = X^2, \left| \frac{y}{r} \right| \left| x - \frac{y}{|y|^2} r^2 \right|^2 = Y^2(x, y) = Y^2,$

$r^2 \left(1 - \frac{|x|^2}{r^2}\right) \left(1 - \frac{|y|^2}{r^2}\right) = Z^2(x, y) = Z^2$ функцияларды белгілесек, онда келесі теңдік орындалады:

$$X^2 - Y^2 = -Z^2 \quad (1.3)$$

мұндағы $x, y \in \Omega$.

Дәлелдеуі.

$$\begin{aligned} X^2 - Y^2 &= \left| x - y \right|^2 - \left| \frac{y}{r} \right|^2 \left| x - \frac{y}{|y|^2} r^2 \right|^2 = \\ &= \left| x \right|^2 - 2(x, y) + \left| y \right|^2 - \left| \frac{y}{r} \right|^2 \left(\left| x \right|^2 - 2 \frac{(x, y)}{|y|^2} r^2 + \frac{|y|^2}{|y|^4} r^4 \right) = \\ &= \left| x \right|^2 - 2(x, y) + \left| y \right|^2 - \frac{|x|^2 |y|^2}{r^2} + 2(x, y) - r^2 = \left| x \right|^2 - \frac{|x|^2 |y|^2}{r^2} - r^2 + \left| y \right|^2 = \\ &= \left| x \right|^2 \left(1 - \frac{|y|^2}{r^2} \right) - r^2 \left(1 - \frac{|y|^2}{r^2} \right) = \left(1 - \frac{|y|^2}{r^2} \right) (\left| x \right|^2 - r^2) = -r^2 \left(1 - \frac{|x|^2}{r^2} \right) \left(1 - \frac{|y|^2}{r^2} \right) = -Z^2. \end{aligned}$$

Лемма 2. Жұп өлшемді кеңістіктер үшін ($2m \geq n$), дербес жағдайда ($m = 2, n = 2$) үшін (1.1) теңдеуінің іргелі шешімі:

$$\varepsilon_{4,2}(x, y) = d_{4,2} |x - y|^2 \ln |x - y|,$$

мұндағы

$$d_{4,2} = \frac{1}{8 \cdot \Gamma^2(2)\pi}, \quad \Gamma(\cdot) - \text{гамма функция.}$$

Теорема 1. (1.1)-(1.2) есебінің Грин функциясы келесі түрде өрнектеледі:

$$\begin{aligned} G_{4,2}(x, y) &= d_{4,2} \left\{ \left| x - y \right|^2 \ln |x - y|^2 - \left| y \left| x - \frac{y}{|y|} \right| \right|^2 \ln \left| y \left| x - \frac{y}{|y|} \right| \right|^2 + \right. \\ &\quad \left. (1 - |y|^2)(1 - |x|^2) \left[\ln \left| y \left| x - \frac{y}{|y|} \right| \right|^2 + 1 \right] \right\}. \end{aligned}$$

Лемма 3. Егер ($m = 2, n = 2$) болса,

$$\begin{aligned} g_{4,2}^0(x, y) &= \left| y \left| x - \frac{y}{|y|} \right| \right|^2 \ln \left| y \left| x - \frac{y}{|y|} \right| \right|^2, \\ g_{4,2}^1(x, y) &= (1 - |y|^2)(1 - |x|^2) \left[\ln \left| y \left| x - \frac{y}{|y|} \right| \right|^2 + 1 \right] \end{aligned}$$

функциялары біртекті бигармониялы теңдеудің шешімі болады.

Лемма 4. Әрбір $0 < x \leq 1$ үшін келесі қатарға жіктеледі:

$$\begin{aligned} (1 - x)^\alpha &= 1 + \sum_{k=1}^{\infty} \frac{(-1)^k}{k!} \alpha(\alpha - 1) \dots (\alpha - k + 1) \cdot x^k, \\ \ln(1 - x) &= - \sum_{k=1}^{\infty} \frac{x^k}{k}, \end{aligned}$$

Оған қосымша келесі Ньютон - биномға жіктелуі орынды:

$$(a-b)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k a^{n-k} (-b)^k.$$

Теорема 1 - дің дәлелдеуі:

(1.3) теңдігінен $\frac{Z^2}{Y^2} \leq 1$ аламыз. Жұп өлшемді кеңістіктер ($2m \geq n$) үшін (1.1) теңдеуінің іргелі шешімі ақырсыз қатарға келесі түрде жіктеледі (лемма-4):

$$\begin{aligned} \varepsilon_{2m,n}(x,y) &= (|x-y|^2)^{m-\frac{n}{2}} \ln \frac{|x-y|^2}{\left| \frac{|y|^2}{r} \left| x - \frac{y}{|y|^2} r^2 \right|^2 \right|^2} = \\ &= (X^2)^{m-\frac{n}{2}} \ln \frac{X^2}{Y^2} = (Y^2 - Z^2)^{m-\frac{n}{2}} \ln \left(1 - \frac{Z^2}{Y^2} \right) = \\ &= \left(\sum_{j=0}^{m-\frac{n}{2}} C_j^{m-\frac{n}{2}} (Y^2)^{m-\frac{n}{2}-j} (-Z^2)^j \right) \left(- \sum_{k=1}^{\infty} \frac{(Y^2)^{-k} (Z^2)^k}{k} \right) = \\ &= - \left(\sum_{j=0}^{m-\frac{n}{2}} C_j^{m-\frac{n}{2}} (Y^2)^{m-\frac{n}{2}-j} (-Z^2)^j \right) \left(\sum_{k=1}^{k_0} \frac{(Y^2)^{-k} (Z^2)^k}{k} + \sum_{k=k_0+1}^{k_0} \frac{(Y^2)^{-k} (Z^2)^k}{k} \right) = \\ &= - \sum_{s=1}^{m-1} d_s (Y^2)^{m-\frac{n}{2}-s} (Z^2)^s - \sum_{s=m}^{\infty} d_s (Y^2)^{m-\frac{n}{2}-s} (Z^2)^s = - \sum_{s=1}^{m-1} d_s (Y^2)^{m-\frac{n}{2}-s} (Z^2)^s \dots \\ &= d_{2m,n} Y^{2m-n} \ln Y + d_{2m,n} Y^{2(m-1)-n} Z^2 \left((-1) \frac{(2m-n)}{2} \ln Y - \frac{1}{2} \right) + \\ &+ d_{2m,n} Y^{2(m-2)-n} (Z^2)^2 \left(\frac{(-1)^2}{2!} \frac{(2m-n)(2m-n-2)}{2} \ln Y - \frac{1}{2} \left[(-1) \frac{(2m-n)}{2} + \frac{1}{2} \right] \right) + \dots \end{aligned}$$

мұндағы

$$d_s = \sum_{j=\max(s-\frac{n}{2}+1,0)}^{\min(m-\frac{n}{2},s-1)} \frac{(-1)^j}{s-j} C_j^{m-\frac{n}{2}}.$$

Біздің жағдайда ($m=2, n=2$) теңдіктің оң жағының екі қосылғышын сол жағына ауыстырсақ, онда теңдіктің оң жағында шексіз қосынды қалдық қалады. Сол қалдықты $G_{4,2}(x,y)$ деп белгілеп және лемма 3 көмегімен Грин функциясы келесі түрге ие болады:

$$\begin{aligned} G_{4,2}(x,y) &= d_{4,2} \left\{ |x-y|^2 \ln|x-y|^2 - \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 \ln \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 + \right. \\ &\left. + (1-|y|^2)(1-|x|^2) \left[\ln \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 + 1 \right] \right\}. \end{aligned}$$

Дербес жағдайда, яғни $n=2$ кезінде бұл нәтиже [6] Н.Веgehг-дің нәтижесімен сәйкес келеді:

$$(n-1)!^2 G_{2m,n}(z, \zeta) = X^{2m-2} \ln \left| \frac{Y}{X} \right|^2 + \sum_{k=0}^{m-1} \frac{(-1)^k}{k} X^{2(m-1-k)} Z^{2k}.$$

(1.2) шекаралық шартын құрылған Грин функциясы үшін тексерейік:

$$\begin{aligned} G_{4,2}|_{|x|=1} &= \left[|x-y|^2 \ln|x-y|^2 - \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 \ln \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 \right]_{|x|=1} + \\ &+ (1-|y|^2)(1-|x|^2) \left[\ln \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 + 1 \right]_{|x|=1} = 0, \\ \frac{\partial G}{\partial n}|_{|x|=1} &= 2 \left[|x|^2 - (x, y) \right] \ln|x-y|^2 \Big|_{|x|=1} + |x-y|^2 \frac{2 \left[|x|^2 - (x, y) \right]}{|x-y|^2} \Big|_{|x|=1} - \\ &- 2 \left[|y|^2 |x|^2 - (x, y) \right] \ln \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 \Big|_{|x|=1} - \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 \frac{2 \left[|y|^2 |x|^2 - (x, y) \right]}{\left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2} \Big|_{|x|=1} + \\ &+ (1-|y|^2) \left\{ -2|x|^2 \left(\ln \left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2 + 1 \right) + (1-|x|^2) \frac{2 \left[|y|^2 |x|^2 - (x, y) \right]}{\left| y|x - \frac{y}{|y|} \right|^2} \right\} \Big|_{|x|=1} = \\ &= \ln|x-y|^2 \Big|_{|x|=1} 2 \left[|x|^2 (1-|y|^2) - |x|^2 (1-|y|^2) \right] + 2 \left[|x|^2 (1-|y|^2) - |x|^2 (1-|y|^2) \right] = 0. \end{aligned}$$

Нәтижесінде $G_{4,2}(x, y)$ Грин функциясы бірлік дөңгелекте (1.1)-(1.2) Дирихле есебін қанағаттандырды.

2. Пуассон теңдеуі үшін біртекті Дирихле есебінің полиномиалды шешімдері

Бірлік шарда $\Omega = \{x \in R^n : |x| < 1\}$ Пуассон теңдеуі үшін қойылған келесі шекаралық есепті қарастырайық:

$$\Delta u(x) = Q(x), \quad x \in \Omega, \quad (2.1)$$

$$u|_{|x|=1} = 0, \quad (2.2)$$

Оң жағы $Q(x)$ көпмүшелік және $n > 2$. [5] жұмыста дәлелденген, $Q(x)$ көпмүшелігі Альманси формуласы бойынша жазылған:

$$Q(x) = \nu_0(x) + \sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{4^k} \frac{|x|^{2k}}{k!} \int_0^1 \frac{(1-\alpha)^k \alpha^{\frac{n}{2}-1}}{(k-1)!} \nu_k(\alpha x) d\alpha, \quad (2.3)$$

мұндағы $\nu_k(x)$, $k = 0, 1, \dots$, - гармоникалық көпмүшеліктер

$$\nu_k(x) = \Delta^k Q(x) + \sum_{s=1}^{\infty} \frac{(-1)^s |x|^{2s}}{4^s s!} \int_0^1 \frac{(1-\alpha)^{s-1} \alpha^{s-1}}{(s-1)!} \alpha^{\frac{n}{2}-1} \Delta^{k+s} Q(\alpha x) d\alpha. \quad (2.4)$$

формуласымен анықталады.

(2.4)- формуладағы операторлық қатардың ақырлы қосындысы болады, $Q(x)$ - көпмүшелік. Өйткені (2.3)-те $\nu_k(x)$ ақырлы саны нөлден өзгеше болады. Ыңғайлы болу үшін қосындының жоғарғы шегін ∞ түрінде жазамыз.

Лемма 5. Келесі түрде орындалады:

$$u_0(x) - \nu(x) = \frac{1-|x|^2}{2} \sum_{s=0}^{\infty} \frac{\Delta^s Q_m(x)}{(2s+2)!!(2s)!!} \int_0^1 (1-t)^s t^{m-2s+\frac{n}{2}-1} (1-t|x|^2)^s dt. \quad (2.5)$$

Енді, $\nu(x) - u_0(x)$ көпмүшелігі (2.1) Пуассон теңдеуін $Q(x) = Q_m(x)$ және (2.2) Дирихле $(\nu(x) - u_0(x))|_{|x|=1} = 0$ шартын қанағаттандыратынын оңай көруге болады.

(2.5) формуладан (2.1) - (2.2) есебінің шешімі $Q(x) = Q_m(x)$ үшін келесі түрде болады:

$$u(x) = \frac{|x|^2-1}{2} \sum_{s=0}^{\infty} \Delta^s Q_m(x) \int_0^1 \frac{(1-t|x|^2)^s (1-t)^s}{(2s+2)!!(2s)!!} t^{m-2s+\frac{n}{2}-1} dt. \quad (2.6)$$

Бұл шешім, лемма 5-ке сәйкес басқа түрде жазуға болады:

$$\begin{aligned} u(x) &= \nu(x) - u_0(x) = \sum_{s=0}^{\infty} \Delta^s Q_m(x) \sum_{k=0}^{s+1} \frac{(-1)^{k+1} (m + \frac{n}{2} - 2s + 2k - 1) |x|^{2k}}{4^{s+1} k! (s-k+1)! (m + \frac{n}{2} - 2s + k - 1)_{s+2}} = \\ &= \sum_{s=0}^{\infty} \Delta^s Q_m(x) \sum_{k=0}^{s+1} \frac{(-1)^{k+1} (2m - 4s + 4k + n - 2) |x|^{2k}}{(2k)!! (2s - 2k + 2)!! (2m - 4s + 2k + n - 2.2)_{s+2}}. \end{aligned} \quad (2.7)$$

Ω бірлік шардағы Лаплас теңдеуі үшін келесі Дирихле есебін қарастырайық:

$$\Delta \nu(x) = 0, \quad x \in \Omega; \quad \nu|_{\partial\Omega} = P(x)|_{\partial\Omega}, \quad (2.8)$$

мұндағы $P(x)$ - көпмүшелік және $n > 2$.

Теорема 2. (2.8) есебінің шешімін келесі түрде жазуға болады [8]:

$$\nu(x) = P(x) - \frac{|x|^2-1}{2} \int_0^1 \sum_{s=0}^{\infty} \frac{(1-\alpha|x|^2)^s (1-\alpha)^s}{(2s+2)!!(2s)!!} \Delta^{s+1} P(\alpha x) \alpha^{\frac{n}{2}-1} d\alpha. \quad (2.9)$$

Теорема 3. Дирихле есебінің шешімін бірлік Ω шарда

$$\Delta u(x) = Q(x), \quad x \in \Omega; \quad u|_{\partial\Omega} = P(x)|_{\partial\Omega}, \quad (2.10)$$

келесі түрде жазуға болады:

$$u(x) = P(x) + \frac{|x|^2-1}{2} \int_0^1 \sum_{s=0}^{\infty} \frac{(1-\alpha|x|^2)^s (1-\alpha)^s}{(2s+2)!!(2s)!!} \Delta^s (Q - \Delta P)(\alpha x) \alpha^{\frac{n}{2}-1} d\alpha. \quad (2.11)$$

Бұл жұмыс ҚР БЖҒМ - нің 3492/ ГФ4 грантының қолдауымен орындалды.

ЭДЕБИЕТ

- [1] Соболев С.Л. Введение в теорию кубатурных формул. - М.: Наука. 1974. - 808 с.
- [2] Карачик В.В., Антропова Н.А. О решении неоднородного полигармонического уравнения и неоднородного уравнения Гельмгольца // Дифференциальные уравнения. - 2010. - № 46:3. - С. 384 - 395.
- [3] Кальменов Т.Ш., Кошанов Б.Д., Немченко М.Ю. Представление функции Грина задачи Дирихле для полигармонических уравнений в шаре // Доклады Российской Академии Наук. - 2008. - Т. 421, № 3. - С. 305 - 307.
- [4] Кангужин Б.Е., Кошанов Б.Д. Необходимые и достаточные условия разрешимости краевых задач для полигармонического уравнения // Уфимский мат. журнал. - 2010. - №2. - С. 41-52.
- [5] Карачик В.В. Об одном представлении аналитических функций гармоническими // Математические труды. - 2007. - №10:2. - С.142-162.
- [6] Begehr H., Du J., Wang Y. A Dirichlet problem for polyharmonic functions // Ann. Mat. Pura Appl. - 2008. - V. 187, № 4. - P. 435 - 457.
- [7] Begehr H., Du Z., Wang N. Dirichlet problems for inhomogeneous complex mixed-partial differential equations of higher order in the unit disc: New view // Oper. Theory Adv. Appl. – 2009. - V. 205. - P. 101-128.
- [8] Turmetov B.Kh., Ashurov R. R. On solvability of the Neumann boundary value problem for a non-homogeneous polyharmonic equation in a ball. Boundary Value Problems 2013, 2013:162 doi:10.1186/1687-2770-2013-162.
- [9] Begehr H. and Gaertner E. A Dirichlet problem for the inhomogeneous polyharmonic equations in the upper half plane // Georgian Math. J. - 2007. - V. 14. - P. 33 - 52.
- [10] Karachik V.V., Turmetov B.Kh., Bekayeva A.E. Solvability conditions of the Neumann boundary value problem for the biharmonic equation in the unit ball. // International Journal of Pure and Applied Mathematics. 2012. Volume 81, No. 3, 487- 495

REFERENCES

- [1] Sobolev S.L. Vvedenie v teoriyu kubaturnykh formul. - M.: Nauka. 1974. - 808 s.
- [2] Karachik V.V., Antropova N.A. O reshenii neodnorodnogo poligarmonicheskogo uravneniya i neodnorodnogo uravneniya Gel'mgol'tsa // Differentsial'nye uravneniya.- 2010.-№ 46:3. -С. 384-395.
- [3] Kal'menov T.Sh., Koshanov B.D., Nemchenko M.Yu. Predstavlenie funktsii Grina zadachi Dirikhle dlya poligarmonicheskikh uravneniy v share // Doklady Rossiyskoy {Akademii Nauk. - 2008. - Т. 421, № 3. - С. 305 - 307.
- [4] Kanguzhin B.E., Koshanov B.D. Neobkhodimye i dostatochnye usloviya razreshimosti kraevykh zadach dlya poligarmonicheskogo uravneniya // Ufimskiy mat. zhurnal. 2010. №2. S. 41-52.
- [5] Karachik V.V. Ob odnom predstavlenii analiticheskikh funktsiy garmonicheskimi // Matematicheskie trudy. - 2007. - №10:2. - S.142 - 162.
- [6] Begehr H., Du J., Wang Y. A Dirichlet problem for polyharmonic functions // Ann. Mat. Pura Appl. - 2008. - V. 187, № 4. - P. 435-457.
- [7] Begehr H., Du Z., Wang N. Dirichlet problems for inhomogeneous complex mixed-partial differential equations of higher order in the unit disc: New view // Oper. Theory Adv. Appl. – 2009. - V. 205. - P. 101-128.
- [8] Turmetov B.Kh., Ashurov R. R. On solvability of the Neumann boundary value problem for a non-homogeneous polyharmonic equation in a ball. Boundary Value Problems 2013, 2013:162 doi:10.1186/1687 - 2770-2013 - 162.
- [9] Begehr H. and Gaertner E. A Dirichlet problem for the inhomogeneous polyharmonic equations in the upper half plane // Georgian Math. J. - 2007. - V. 14. - P. 33 - 52.
- [10] Karachik V.V., Turmetov B.Kh., Bekayeva A.E. Solvability conditions of the Neumann boundary value problem for the biharmonic equation in the unit ball. // International Journal of Pure and Applied Mathematics. 2012. Volume 81, No. 3, 487- 495

**ФУНКЦИЯ ГРИНА ЗАДАЧИ ДИРИХЛЕ ДЛЯ БИГАРМОНИЧЕСКОГО УРАВНЕНИЯ В КРУГЕ И
ПОЛИНОМИАЛЬНОЕ РЕШЕНИЕ УРАВНЕНИЯ ПУАССОНА**

Б.Д. Кошанов, К. Едил

Институт математики и математического моделирования, Алматы

Аннотация. В данной работе исследована задача Дирихле для двухмерного бигармонического уравнения. Построена в явном виде функция Грина задачи Дирихле для бигармонического уравнения в круге. А также построено полиномиальное решение задачи Дирихле для уравнения Пуассона.

Ключевые слова: уравнения Пуассона, бигармоническое уравнение, задачи Дирихле, функция Грина.

Поступила 04.04.2016 г.

**Publication Ethics and Publication Malpractice
in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan**

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the described work has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the Cross Check originality detection service <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

<http://www.physics-mathematics.kz>

Редактор *М. С. Ахметова*
Верстка на компьютере *А.М. Кульгинбаевой*

Подписано в печать 25.05.2016.
Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
10 п.л. Тираж 300. Заказ 3.